Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

4 октомври 2024 година*

„Преюдициално запитване — Съдебно сътрудничество по наказателноправни въпроси — Конфискация на облаги, средства и имущество от престъпления — Рамково решение 2005/212/ПВР — Директива 2014/42/ЕС — Приложно поле — Национално наказателно производство, което може да доведе до конфискация на незаконно придобито имущество — Липса на установяване на престъпление — Конфискация без осъдителна присъда — Причини, различни от заболяване или бягство“

По съединени дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23

с предмет преюдициални запитвания, отправени на основание член 267 ДФЕС от Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд, Латвия) с актове от 8 декември 2022 г. и 31 януари и 14 март 2023 г., постъпили в Съда съответно на 12 декември 2022 г. и на 1 февруари и на 16 март 2023 г., в рамките на производствата по дела

1Dream OÜ,

DS,

DL,

VS,

JG (C-767/22),

AZ,

1Dream OÜ,

Produktech Engineering AG,

BBP,

Polaris Consulting Ltd (C-49/23),

VL,

ZS,

* Език на производството: латвийски.

Lireva Investments LTD,

VI,

FORTRESS FINANCE Inc. (C-161/23),

при участието на:

Latvijas Republikas Saeima,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: Ал. Арабаджиев, председател на състава, L. Bay Larsen (докладчик), заместник-председател на Съда, T. von Danwitz, A. Kumin и I. Ziemele, съдии,

генерален адвокат: P. Pikamäe,

секретар: I. Illéssy и S. Spyropoulos, администратори,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 15 април 2024 г.,

като има предвид становищата, представени:

– за 1Dream OÜ, от S. Bērtaitis, advokāts,

– за VS, DL, DS, от A. Jaunzars, advokāts,

– за JG, от I. Nikuļceva и A. Voroņko, advokāti,

– за AZ, от R. Valdemārs, advokāts,

– за Produktech Engineering AG, от T. Krūmiņš и L. Liepa, advokāti,

– за BBP, от A. Rasa, advokāts,

– за Polaris Consulting Ltd, от A. Liepiņš, advokāts,

– за VL, от L. Lielbriede, advokāta palīdze, S. Oborenko и E. Rusanovs, advokāti,

– за ZS, от A. Ņikiforovs, jurists,

– за Lireva Investments LTD, от A. Rasa, advokāts,

– за VI, от D. Siliņa, advokāte,

– за FORTRESS FINANCE Inc., от L. Baltiņa, advokāta palīdze,

– за латвийското правителство, от J. Davidoviča, K. Pommere и S. Zābele, в качеството на представители,

– за чешкото правителство, от M. Smolek, T. Suchá и J. Vláčil, в качеството на представители,

– за Европейската комисия, от I. Naglis, I. Rubene, M. Wasmeier и Ив. Залогин, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 11 юли 2024 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалните запитвания се отнасят до тълкуването на член 47 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“), на Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 година относно конфискация на облаги, средства и имущество от престъпления (ОВ L 68, 2005 г., стр. 49; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 7, стр. 147), на Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз (ОВ L 127, 2014 г., стр. 39) и на принципа на предимство на правото на Съюза.

2 Запитванията са отправени във връзка с конституционни жалби на 1Dream OÜ, DS, DL, VS, JG (C-767/22), AZ, 1Dream, Produktech Engineering AG, BBP, Polaris Consulting Ltd (C-49/23), VL, ZS, Lireva Investments LTD, VI и FORTRESS FINANCE Inc. (C-161/23), отнасящи се до конституционосъобразността на национални разпоредби, уреждащи производство по конфискация на имущество.

Правна уредба

Правото на Съюза

Рамково решение 2005/212

3 Член 2, параграф 1 от Рамково решение 2005/212 предвижда:

„Всяка държава членка взема необходимите мерки, за да направи възможно конфискуването, изцяло или частично, на средства на престъплението и облаги от престъпление, за които се предвижда наказание лишаване от свобода над една година, или на имущество, чиято стойност отговаря на тези облаги“.

Директива 2014/42

4 Съображения 5, 15, 16, 21 и 22 от Директива 2014/42 гласят:

„(5) Приемането на минимални правила ще доведе до сближаване на режимите на държавите членки в областта на обезпечаването и конфискацията и по този начин ще подпомогне взаимното доверие и ефективното трансгранично сътрудничество.

[…]

(15) При влязла в сила осъдителна присъда за престъпление следва да бъде възможно да се конфискуват средствата на престъплението и облагите от престъплението, или имуществото, чиято стойност съответства на тези средства или облаги. Такива осъдителни присъди могат да бъдат постановени и неприсъствено. Когато конфискация въз основа на влязла в сила присъда не е възможна, при определени обстоятелства все пак следва да бъде възможно да се конфискуват средства на престъплението и облаги от престъпна дейност, най-малко в случаи на заболяване или бягство на заподозряното лице или обвиняемия. В такива случаи на заболяване или бягство обаче, наличието на неприсъствено производство в държавите членки би било достатъчно за спазването на това задължение. При бягство на заподозряно лице или обвиняем държавите членки следва да предприемат всички разумни мерки и могат да изискват съответното лице да бъде призовано по производството за конфискация или уведомено за него.

(16) За целите на настоящата директива като „заболяване“ следва да се означава невъзможност на заподозряното лице или обвиняемия да присъства на наказателното производство за по-продължителен период от време, в резултат на което производството не може да продължи да се води при нормални условия. От заподозряното лице или обвиняемия може да бъде поискано да докажат заболяването, например като представят медицинско удостоверение, като съдът следва да има право да не приеме удостоверението, ако установи, че то е незадоволително. Правото на лицето да бъде представлявано от адвокат по време на производството следва да не се засяга.

[…]

(21) Разширената конфискация следва да бъде възможна, когато съдът е установил по удовлетворителен начин, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение. Това не означава, че трябва да се установи, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение. Държавите членки могат да предвидят, например, че би било достатъчно съдът да разгледа баланса между вероятностите или да направи разумно предположение, че е в значителна степен по-вероятно въпросното имущество да е било придобито чрез престъпно поведение, отколкото чрез други дейности. В този контекст съдът трябва да разгледа конкретните обстоятелства по случая, включително фактите и наличните доказателства, въз основа на които би могло да се постанови решение за разширена конфискация. Фактът, че имуществото на лицето е несъразмерно спрямо законните му доходи, би могъл да бъде сред фактите, които дават основание на съда да направи извода, че

имуществото е придобито чрез престъпно поведение. Държавите членки биха могли също така да предвидят изискване за определен период от време, в който имуществото би могло да се счита за придобито чрез престъпно поведение.

(22) С настоящата директива се установяват минимални правила. Тя не е пречка държавите членки да предвидят по-широки правомощия в националното си право, включително например във връзка с техните правила относно доказателствата“.

5 Член 1 от тази директива предвижда:

„1. С настоящата директива се установяват минималните правила за обезпечаването на имущество с оглед на евентуална последваща конфискация и за конфискацията на имущество при наказателни дела.

2. Настоящата директива не засяга процедурите, които държавите членки могат да използват за конфискуване на въпросното имущество“.

6 В член 2 от посочената директива се уточнява:

„За целите на настоящата директива се прилагат следните определения:

1) „облага“ означава всяка икономическа изгода, придобита, пряко или косвено чрез престъпление; тя може да се изразява във всяка форма на имущество и да включва всяко последващо повторно инвестиране или преобразуване на преки облаги и всякакви стойностни ползи;

2) „имущество“ означава имущество от всеки вид, независимо дали е материално или нематериално, движимо или недвижимо, и правните документи или инструменти, които доказват право на собственост или други права върху това имущество;

3) „средства на престъплението“ означава всяко имущество, което е използвано или се е предвиждало да бъде използвано, по какъвто и да е начин, изцяло или частично, за извършване на престъпление или престъпления;

4) „конфискация“ означава окончателно отнемане на имущество, постановено от съд във връзка с престъпление;

[…]

6) „престъпление“ означава престъпление, попадащо в обхвата на някой от инструментите, изброени в член 3“.

7 Член 4 от същата директива, озаглавен „Конфискация“, предвижда:

„1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискацията, изцяло или частично, на средства на престъпление и на облаги или на имущество, чиято стойност съответства на тези средства на престъпление или облаги, при условие че има влязла в сила осъдителна присъда за извършено престъпление, включително в резултат на неприсъствено производство.

2. Когато въз основа на параграф 1 не е възможна конфискация, най-малкото в случаите, когато тази невъзможност се дължи на заболяване или бягство на заподозряно лице или обвиняем, държавите членки вземат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискация на облаги и на средства на престъплението в случаите, когато наказателното производство е образувано за престъпление, което води пряко или косвено до икономически ползи, и производството би могло да приключи с осъдителна присъда, ако заподозряното лице или обвиняемият бяха присъствали на производството“.

8 Член 5 от Директива 2014/42, озаглавен „Разширена конфискация“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки приемат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискацията, изцяло или частично, на имущество, принадлежащо на лице, осъдено за престъпление, което може да доведе пряко или косвено до икономическа полза, когато съдът — въз основа на обстоятелствата по делото, включително конкретните факти и наличните доказателства, като например доказателство, че стойността на имуществото е несъразмерна спрямо законните доходи на осъденото лице, е убеден, че въпросното имущество е придобито чрез престъпно поведение“.

9 Член 6 от тази директива, озаглавен „Конфискация по отношение на трети лица“, предвижда в параграф 1:

„Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискацията на облаги или на друго имущество, чиято стойност съответства на облагите, прехвърлени пряко или косвено от заподозряното лице или обвиняемия на трети лица, или които трети лица са придобили от заподозряно лице или обвиняем, най-малко в случаите когато тези лица са знаели или е трябвало да знаят, че целта на прехвърлянето или придобиването е да се избегне конфискация, въз основа на конкретни факти и обстоятелства, включително че прехвърлянето или придобиването е извършено безплатно или срещу сума, която е значително по-ниска от пазарната стойност“.

10 Член 8, параграфи 1 и 8 от посочената директива гласи:

„1. Държавите членки предприемат необходимите мерки, за да гарантират, че лицата, засегнати от предвидените в настоящата директива мерки, имат право на ефективни правни средства за защита и на справедлив съдебен процес, за да защитават правата си.

[…]

8. При посоченото в член 5 производство засегнатото лице има ефективна възможност да оспори обстоятелствата по случая, включително конкретните факти и наличните доказателства, въз основа на които въпросното имущество се разглежда като имущество, придобито чрез престъпно поведение“.

11 Член 14, параграф 1 от същата директива гласи:

„[П]ървите четири тирета от член 1, както и член 3 от Рамково решение [2005/212] се заменят с настоящата директива по отношение на държавите членки, обвързани с настоящата директива […]“.

Регламент (ЕС) 2018/1805

12 Съображение 13 от Регламент (ЕС) 2018/1805 на Европейския парламент и на Съвета от 14 ноември 2018 година относно взаимното признаване на актове за обезпечаване и конфискация (ОВ L 303, 2018 г., стр. 1) гласи:

„Настоящият регламент следва да се прилага за всички актове за обезпечаване и всички актове за конфискация, издадени в рамките на производства с наказателноправен характер. „Производства с наказателноправен характер“ е автономно концептуално понятие от правото на Съюза, тълкувано от Съда на Европейския съюз, без да се засяга съдебната практика на Европейския съд по правата на човека. Понятието съответно обхваща всички видове актове за обезпечаване и актове за конфискация, издадени в резултат на производства, свързани с престъпление, а не само решенията, попадащи в приложното поле на Директива [2014/42]. То също обхваща други видове актове, издадени без окончателна присъда. […]“.

Латвийското право

13 Член 92, първо и второ изречение от Latvijas Republikas Satversme (Конституция на Република Латвия, наричана по-нататък „латвийската конституция“) гласи:

„Всяко лице има право да защитава правата и законните си интереси пред безпристрастен съд. Всяко лице се счита за невинно до доказване на вината му в съответствие със закона“.

14 Член 124, параграф 6 от Kriminālprocesa likums (Наказателно-процесуален кодекс) от 21 април 2005 г. (Latvijas Vēstnesis, 2005 г., бр. 74), в редакцията му, приложима към фактите по главното производство (наричан по-нататък „Наказателно-процесуален кодекс“), гласи, че в наказателните производства и в производства относно незаконно придобито имущество незаконният произход на имуществото се счита за доказан, ако при представянето на доказателствата има основания да се приеме, че по всяка вероятност произходът на имуществото е престъпен, а не законен.

15 Член 125, параграф 3 от този кодекс предвижда, че имуществото, което е обект на изпиране на пари, се счита за незаконно придобито, ако участващото в наказателно производство лице, не е в състояние да представи достоверно обяснение за законния произход на имуществото и ако съвкупността от доказателства позволява на органа, провеждащ производството, да предположи, че по всяка вероятност произходът на това имущество е незаконен.

16 Член 126, параграф 3^1 от посочения кодекс гласи:

„Ако участващото в наказателно производство лице, твърди, че имуществото не може да се счита за незаконно придобито, то трябва да докаже, че произходът на същото е законен. Ако в определения срок съответното лице не предостави достоверна информация за законния произход на имуществото, то не може да иска поправяне на вредите, причинени от ограниченията, наложени за използването на имуществото му в рамките на наказателното производство“.

17 Член 626, параграф 1 от същия кодекс предвижда:

„В интерес на бързото уреждане на имуществените въпроси, възникнали в хода на досъдебната фаза на наказателното производство, както и в интерес на процесуалната икономия, разследващият служител, със съгласието на наблюдаващия прокурор, или прокурорът може да отдели от преписката по наказателното производство материалите, свързани с незаконно придобитото имущество, и да образува наказателно производство, ако са изпълнени следните условия:

1) съвкупността от доказателства сочи, че отнетото или иззето имущество е незаконно придобито или е свързано с престъпление;

2) по обективни причини внасянето на наказателното дело в съда е невъзможно в обозримо бъдеще (в рамките на разумен срок) или може да доведе до големи [и] необосновани разходи“.

18 Член 627, параграфи 1—5 от Наказателно-процесуалния кодекс гласи:

„(1) При условията на член 626 от настоящия кодекс органът, провеждащ производството, взема решение за образуване на наказателно производство относно незаконно придобитото имущество и за предаване на материалите за незаконно придобитото имущество на съда.

(2) В решението си органът, провеждащ производството, посочва:

1) информация относно фактите, с помощта на които може да се установи връзка между имуществото и престъплението или незаконния произход на имуществото, както и относно свързаните с незаконно придобитото имущество материали, отделени от преписката по наказателно дело, по което се провежда разследване;

2) лицата, свързани с имуществото;

3) мерките, които предлага по отношение на незаконно придобитото имущество;

4) пострадалите, ако има такива.

(3) Решението и приложените към него материали се предават на rajona (pilsētas) tiesa (районния (градски) съд).

(4) Материалите, съдържащи се в преписката по производство относно незаконно придобито имущество, са следствена тайна, като достъп до тях имат органът, провеждащ производството, прокурорът и съдът, който разглежда делото. Лицата, посочени в член 628 от настоящия кодекс, могат да се запознаят с материалите от преписката след разрешение на органа, провеждащ производството, в определения от него обхват.

(5) Решението на органа, провеждащ производството, с което се отхвърля молбата за достъп до материалите от преписката, може да бъде обжалвано пред rajona (pilsētas) tiesa (районния (градски) съд), който разглежда делото относно незаконно придобитото имущество. Съдът уважава или отхвърля изцяло или частично жалбата. Това решение не подлежи на обжалване. За да реши дали достъпът до материалите от преписката застрашава основни права на лицата, обществения интерес или постигането на целите на

наказателното производство, посоченият съд има право да изиска и да се запознае с материалите от преписката по наказателното производство“.

19 Съгласно член 628 от този кодекс:

„Органът, провеждащ производството, изпраща незабавно копие от решението по член 627 от настоящия кодекс на заподозряното лице или на обвиняемия и на лицето, чието имущество е отнето или иззето, когато тези лица са обект на въпросното наказателно производство, или на друго лице, което има право на собственост върху съответното имущество […]“.

20 Със Закона от 7 октомври 2021 г. (Latvijas Vēstnesis, 2021 г., бр. 202) текстът „заподозряното лице или обвиняемия и“ в член 628 от Наказателно-процесуалния кодекс се заличава, считано от 2 ноември 2021 г.

21 Съгласно член 630 от Наказателно-процесуалния кодекс:

„(1) Когато разглежда материалите относно незаконно придобитото имущество, съдът взема решение:

1) дали имуществото е незаконно придобито или е свързано с престъпление;

2) дали е налице информация за собственика или за законния притежател на имуществото;

3) дали дадено лице има законно право върху имуществото;

4) относно мерките във връзка с незаконно придобитото имущество.

(2) Ако съдът констатира, че не е установена връзка между имуществото и престъплението или че имуществото не е с незаконен произход, той постановява решение, с което производството относно незаконното придобиване на имущество се прекратява“.

22 Член 631 от Наказателно-процесуалния кодекс предвижда в параграф 1 че, че „[р]ешението на съда подлежи на обжалване в 10-дневен срок пред apgabaltiesa (окръжен съд)“, а в параграф 3, че „[с]лед разглеждане на жалбата съдът може да отмени решението на rajona (pilsētas) tiesa (районния (градски) съд) и да постанови решение по член 630 от настоящия кодекс“, като последното решение „не подлежи на обжалване“.

Споровете в главните производства и преюдициалните въпроси

Дело C-767/22

23 В рамките на наказателни производства, образувани през 2019 г. и 2020 г., основно за пране на пари в големи размери, придобити от престъпна дейност, са иззети средства, финансови инструменти и недвижимо имущество, принадлежащи на 1Dream, DS, DL, VS и JG.

24 На датата, на която е отправено преюдициалното запитване, наказателните производства все още се намират на етапа на разследването.

25 В периода между 12 март 2021 г. и 21 февруари 2022 г. органът, провеждащ тези производства, образува производства относно незаконно придобито имущество във връзка с тези средства, финансови инструменти и недвижимо имущество. За целта той предава преписките по същите тези производства относно незаконно придобитото имущество на компетентните съдилища.

26 Що се отнася по-специално до средствата, принадлежащи на 1Dream, на 7 октомври 2021 г. в производството по обжалване Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Окръжен съд Рига, наказателно отделение, Латвия) приема, че средствата на 1Dream са незаконно придобити. Поради това този съд решава средствата да бъдат конфискувани и прехвърлени към държавния бюджет. Производствата относно активите на DS, DL, VS и JG са спрени.

27 В рамките на тези производства относно незаконно придобито имущество на основание член 627, параграф 4 от Наказателно-процесуалния кодекс 1Dream, DS, DL, VS и JG искат от органа, провеждащ производството, да им бъде предоставен достъп до материалите от преписката. Този орган уважава само частично молбите им, поради което 1Dream, DS, DL, VS и JS обжалват решенията му.

28 Тъй като считат, че режимът по член 627, параграфи 4 и 5 от Наказателно-процесуалния кодекс ги поставя в по-неблагоприятно положение спрямо органа, провеждащ производството, 1Dream, DS, DL, VS и JG подават пред Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд, Латвия), който е запитващата юрисдикция, конституционни жалби срещу тези разпоредби, като твърдят, че те са несъвместими с правото на справедлив съдебен процес, закрепено в член 92, първо изречение от латвийската конституция, разглеждан с оглед на Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42.

29 За да се произнесе по тези жалби, запитващата юрисдикция иска да се установи, на първо място, дали Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42 са приложими към производството относно незаконно придобито имущество по член 626, параграф 1 от Наказателно-процесуалния кодекс.

30 В това отношение запитващата юрисдикция уточнява, че престъпленията, преследвани в рамките на висящите наказателни производства, които са различни от производството относно незаконно придобито имущество, са сред посочените в член 2, параграф 1 от Рамково решение 2005/212 и в член 3 от Директива 2014/42.

31 Посочената юрисдикция отбелязва също, че за разлика от делата, по които са постановени решения от 19 март 2020 г., „Агро Ин 2001“ (C-234/18, EU:C:2020:221), и от 28 октомври 2021 г., Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (C-319/19, EU:C:2021:883), производството относно незаконно придобито имущество се урежда от наказателно-процесуалните норми.

32 Освен това запитващата юрисдикция иска да се установи дали член 4, параграф 2 от Директива 2014/42 обхваща конфискация на имущество в случаите, когато осъдителна присъда не може да бъде постановена на основания, различни от заболяване или бягство на заподозряно лице или обвиняем.

33 Тя уточнява, че производството относно незаконно придобито имущество има за цел да осигури бързо, ефикасно и икономично решаване на възникналите в хода на досъдебната фаза на наказателното производство въпроси относно незаконния произход на имуществото или неговата връзката с престъпление,. Констатацията, че имуществото е незаконно придобито се прави от съда, преди да се установи наличието на престъпление или да се постанови осъдителна присъда. Освен това тази констатация не е равнозначна на установяването на едно или няколко престъпления.

34 Така производството относно незаконно придобито имущество се образува по решение на органа, провеждащ производството, като от преписката по наказателното дело се отделят материалите относно имуществото, което е предмет на производството относно незаконно придобито имущество, когато органът, провеждащ производството, счита, от една страна, че съвкупността от доказателства сочи, че това имущество е незаконно придобито или е свързано с престъпление, и от друга страна, че по обективни причини внасянето на наказателното дело в съда е невъзможно в обозримо бъдеще или в рамките на разумен срок или може да доведе до големи и необосновани разходи.

35 При тези условия органът, провеждащ производството, може да реши да сезира съда, който тогава определя само дали имуществото е придобито незаконно или е свързано с престъпление. След като сезираният съд се произнесе по този въпрос, той се счита за окончателно решен и повече не се разглежда в наказателното производство, в хода на което е образувано производството относно незаконно придобито имущество.

36 Ако се приеме, че Рамково решение 2005/212 или Директива 2014/42 са приложими в случая, запитващата юрисдикция си задава въпроси, на второ място, относно обхвата на правото на достъп до преписката от субект, по отношение на чието имущество е образувано производство относно незаконно придобито имущество, и евентуално, относно възможността за запазване на действието на разпоредбите, които счита за несъвместими с правото на Съюза.

37 При тези обстоятелства Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Попада ли в приложното поле на Директива 2014/42, по-специално на член 4 от нея, както и на Рамково решение 2005/212, по-специално на член 2 от същото, национална правна уредба, съгласно която национална юрисдикция се произнася по конфискацията на незаконно придобито имущество в различно производство относно това имущество, което се отделя от основното наказателно производство, преди наличието на престъпление да бъде установено и съответното лице да бъде признато за виновно за това престъпление, и която предвижда също конфискацията въз основа на отделени от преписката по наказателното дело материали?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, следва ли правната уредба относно достъпа до преписката в производствата относно незаконно придобито имущество да се счита за съвместима с правото на справедлив съдебен процес, прогласено в член 47 от Хартата и в член 8, параграф 1 от Директива 2014/42?

3) Следва ли принципът на предимство на правото на Съюза да се тълкува в смисъл, че не допуска конституционният съд на дадена държава членка, който разглежда конституционна жалба срещу национална правна уредба, която е обявена за несъвместима с правото на Съюза, да приеме за приложим принципа на правна сигурност и да запази действието на произтичащите от тази правна уредба правни последици за периода, през който същата е била в сила?“.

Дело C-49/23

38 В рамките на наказателни производства, образувани в периода от 2012 г. до 2020 г. за пране на пари в големи размери, придобити от престъпна дейност, са иззети недвижимо имущество, собственост на AZ, както и средства, принадлежащи на 1Dream, Produktech Engineering, BBP и Polaris Consulting.

39 На датата, на която е отправено преюдициалното запитване, наказателните производства все още се намират на етапа на разследването.

40 В периода между 9 април и 8 юни 2021 г. органът, провеждащ тези производства, образува наказателни производства относно незаконно придобито имущество във връзка с това недвижимо имущество и тези средства. За целта той предава преписките по същите тези производства на компетентните съдилища.

41 Що се отнася до недвижимото имущество, собственост на AZ, както и до средствата, принадлежащи на 1Dream, Produktech Engineering и BBP, тези съдилища приемат, че те не са незаконно придобити и прекратяват производствата. Що се отнася до средствата, принадлежащи на Polaris Consulting, компетентният съд приема, че част от тях са незаконно придобити. Този съд постановява конфискацията им в полза на държавата и прекратява производството по отношение на останалата част от имуществото.

42 Между 22 юли и 19 октомври 2021 г. Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Окръжен съд Рига, наказателно отделение, Латвия), пред който са подадени жалби срещу тези решения, приема, че всички разглеждани в главното производство средства и недвижимо имущество, включително тези на Polaris Consulting, които все още не са конфискувани, са незаконно придобити. Поради това тези активи са конфискувани и прехвърлени към държавния бюджет.

43 Тъй като решенията на Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesas kolēģija (Окръжен съд Рига, наказателно отделение) не подлежат на обжалване съгласно член 631, параграф 3 от Наказателно-процесуалния кодекс, AZ, 1Dream, Produktech Engineering, BBP и Polaris Consulting подават конституционни жалби пред Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд), който е запитващата юрисдикция, като твърдят, че разпоредбите, които не допускат такова обжалване, са несъвместими с правото на справедлив съдебен процес, закрепено в член 92, първо изречение от латвийската конституция, разглеждан с оглед на Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42.

44 За да се произнесе по тези жалби, запитващата юрисдикция си поставя, на първо място, въпроси относно приложимостта на Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42, формулирани по същия начин като въпросите, обобщени в точки 29—35 от настоящото решение.

45 Ако се приеме, че това рамково решение или тази директива са приложими в случая, запитващата юрисдикция счита, на второ място, че следва да се определи дали член 47 от Хартата и член 8, параграф 6 от посочената директива изискват да се гарантира право на обжалване на решение за конфискация, постановено за първи път в производството по обжалване, и евентуално да се постави въпросът за възможността за запазване на действието на разпоредбите, които счита за несъвместими с правото на Съюза.

46 При тези обстоятелства Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Попада ли в приложното поле на Директива 2014/42, по-специално на член 4 от нея, както и на Рамково решение 2005/212, по-специално на член 2 от същото, национална правна уредба, съгласно която национална юрисдикция се произнася по конфискацията на незаконно придобито имущество в различно производство относно това имущество, което се отделя от основното наказателно производство, преди наличието на престъпление да бъде установено и съответното лице да бъде признато за виновно за това престъпление, и която предвижда също конфискацията въз основа на отделени от преписката по наказателното дело материали?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, трябва ли да се счита, че понятието „решение за конфискация“ по смисъла на Директива 2014/42, и по-специално на член 8, параграф 6, второ изречение от тази директива, обхваща не само съдебните решения, с които дадено имущество се обявява за незаконно придобито и се постановява неговата конфискация, но и съдебните решения, с които производството относно незаконно придобито имущество се прекратява?

3) При отрицателен отговор на втория въпрос, съвместима ли е с член 47 от Хартата и с член 8, параграф 6, второ изречение от Директива 2014/42 правна уредба, която не предвижда право на лицата, свързани със съответното имущество, да обжалват решенията за конфискация?

4) Следва ли принципът на предимство на правото на Съюза да се тълкува в смисъл, че не допуска конституционният съд на дадена държава членка, който разглежда конституционна жалба срещу национална правна уредба, която е обявена за несъвместима с правото на Съюза, да приеме за приложим принципа на правна сигурност и да запази действието на произтичащите от тази правна уредба правни последици запазват действието си до момент, определен в решението на този конституционен съд като момент, в който спорната правна уредба престава да произвежда действие?“.

Дело C-161/23

47 В рамките на наказателни производства, образувани във връзка с пране на пари в големи размери, придобити от престъпна дейност, са иззети средства и имущество, собственост на VL, ZS, Lireva Investments, VI и FORTRESS FINANCE.

48 На датата, на която е отправено преюдициалното запитване, наказателните производства все още се намират на етапа на разследването.

49 Впоследствие органът, провеждащ тези производства, образува производства относно незаконно придобито имущество във връзка с тези средства и това недвижимо имущество. За целта той предава преписките по производствата относно незаконно придобитото имущество на компетентните съдилища.

50 В рамките на тези производства VL, ZS, Lireva Investments, VI и FORTRESS FINANCE предоставят на органа, провеждащ производството, или на сезираните съдилища информация относно законния произход на активите си. С влезли в сила решения, постановени по всички производства относно незаконно придобито имущество, съдилищата установяват, че разглежданите в главното производство средства и недвижимо имущество са незаконно придобити. Поради това тези средства и това недвижимо имущество са конфискувани и прехвърлени към държавния бюджет.

51 Като считат, че режимът на доказване по член 124, параграф 6, член 125, параграф 3 и член 126, параграф 3^1 от Наказателно-процесуалния кодекс не гарантира равни процесуални възможности в рамките на това производство и засяга принципа на презумпцията за невиновност VL, ZS, Lireva Investments, VI и FORTRESS FINANCE подават пред Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд), който е запитващата юрисдикция, конституционни жалби срещу този режим на доказване, като изтъкват несъвместимостта на същия с правото на справедлив съдебен процес и с презумпцията за невиновност, прогласени в член 92, първо и второ изречение от латвийската конституция, разглеждан с оглед на Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42.

52 За да се произнесе по тези жалби, запитващата юрисдикция си поставя, на първо място, въпроси относно приложимостта на Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42, формулирани по същия начин като въпросите, обобщени в точки 29—35 от настоящото решение.

53 Ако се приеме, че това рамково решение или тази директива са приложими в случая, запитващата юрисдикция счита, на второ място, че следва да се определи дали прилаганият за производството относно незаконно придобито имущество режим на доказване е съвместим с правата, закрепени в членове 47 и 48 от Хартата, и с тези по член 8, параграф 1 от тази директива, и евентуално да се постави въпросът за възможността за запазване на действието на разпоредбите, които счита за несъвместими с правото на Съюза.

54 При тези обстоятелства Latvijas Republikas Satversmes tiesa (Конституционен съд) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Попада ли в приложното поле на Директива 2014/42, по-специално на член 4 от нея, както и на Рамково решение 2005/212, по-специално на член 2 от същото, национална правна уредба, съгласно която национална юрисдикция се произнася по конфискацията на незаконно придобито имущество в различно производство относно това имущество, което се отделя от основното наказателно производство, преди наличието на престъпление да бъде установено и съответното лице да бъде признато за виновно за това престъпление, и която предвижда също конфискацията въз основа на отделени от преписката по наказателното дело материали?

2) При утвърдителен отговор на първия въпрос, може ли правна уредба — като установената в спорните разпоредби — относно доказването на незаконния произход на имуществото в производствата относно незаконно придобито имущество да се счита за съвместима с правото на справедлив съдебен процес, прогласено в членове 47 и 48 от Хартата и в член 8, параграф 1 от Директива 2014/42?

3) Следва ли принципът на предимство на правото на Съюза да се тълкува в смисъл, че не допуска конституционният съд на дадена държава членка, който разглежда конституционна жалба срещу национална правна уредба, която е обявена за несъвместима с правото на Съюза, да приеме за приложим принципа на правна сигурност и да запази действието на произтичащите от тази правна уредба правни последици за периода, през който същата е била в сила?“.

55 С оглед на връзката между тях дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23 следва да бъдат съединени за целите на съдебното решение.

Факти, настъпили след отправянето на преюдициалните запитвания

56 След отправяне на преюдициалните запитвания по настоящите дела, VL сезира запитващата юрисдикция с искане да уточни или допълни поставените на Съда преюдициални въпроси, тъй като наказателното производство, от което е отделено производството, довело до конфискацията на имуществото му, е прекратено, без да е установена вината му.

57 С решение от 30 август 2024 г., постъпило в секретариата на Съда на 9 септември 2024 г., запитващата юрисдикция отхвърля това искане. Всъщност тя припомня, че вече е посочила на Съда, че производството относно незаконно придобито имущество е самостоятелно и отделно от наказателното производство в смисъл, че производството относно незаконно придобито имущество не зависи от изхода на наказателното производство. Така съгласно това решение Съдът е запознат с обстоятелството, че производството относно незаконно придобито имущество може да доведе до конфискация, докато наказателното производство може по-късно да бъде прекратено поради липса на доказателства. Накрая, в посоченото решение запитващата юрисдикция добавя, че обстоятелствата, посочени от VL, не представляват ново обстоятелство.

По исканията за възобновяване на устната фаза на производството

58 На 26 август и на 4 септември 2024 г. съответно JG и VL подават в секретариата на Съда искане за възобновяване на устната фаза на производството.

59 В подкрепа на тези искания JG и VL изтъкват, че заключението на генералния адвокат се отнася до аспекти, които не са разисквани пред Съда и които могат да имат съществено отражение върху решението, което Съдът трябва да постанови по настоящите дела.

60 JG се позовава, от една страна, на някои аспекти, изтъкнати в заключението с цел тълкуване на член 8, параграф 6, второ изречение от Директива 2014/42, които не са разисквани от заинтересованите страни. От друга страна, JG отбелязва, че тълкуването на тази разпоредба може да се отрази и на тълкуването на Директива (ЕС) 2024/1260 на

Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 година относно възстановяването и конфискацията на активи (ОВ L 2024/1260). Приемането на тази директива, настъпило след провеждането на съдебното заседание, представлявало обаче ново обстоятелство.

61 Що се отнася до VL, той посочва, че образуваното срещу него наказателно производство е прекратено, без да е установена вината му. Според VL следвало да се обсъдят правните последици, които трябва да се изведат от обстоятелството, че наказателното производство срещу извършителя на престъпление може да бъде прекратено, при положение че в рамките на производството относно незаконно придобито имущество, образувано в хода на това наказателно производство, вече е постановена конфискация на имущество.

62 В това отношение следва да се припомни, че съгласно член 83 от своя процедурен правилник Съдът може във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат, да постанови възобновяване на устната фаза на производството, по-специално когато счита, че делото не е напълно изяснено, когато след закриване на тази фаза някоя от страните посочи нов факт от решаващо значение за решението на Съда или когато делото трябва да се реши въз основа на довод, който все още не е бил обсъден.

63 Също така е важно да се припомни, че Статутът на Съда на Европейския съюз и Процедурният правилник на Съда не предвиждат възможност за страните да представят становища в отговор на заключението на генералния адвокат (решение от 31 януари 2023 г., Puig Gordi и др., C-158/21, EU:C:2023:57, т. 37 и цитираната съдебна практика).

64 Освен това по силата на член 252, втора алинея ДФЕС генералният адвокат представя публично, при пълна безпристрастност и независимост, мотивирани заключения по делата, за които съгласно Статута на Съда на Европейския съюз се изисква неговото произнасяне. Съдът не е обвързан нито от това заключение, нито от изложените от генералния адвокат мотиви към него. Поради това несъгласието на страна със заключението на генералния адвокат не може само по себе си да бъде основание за възобновяване на устната фаза на производството, независимо какви са разгледаните в заключението въпроси (решение от 31 януари 2023 г., Puig Gordi и др., C-158/21, EU:C:2023:57, т. 38 и цитираната съдебна практика).

65 В настоящия случай следва да се отбележи, от една страна, че обстоятелствата, изтъкнати от JG в подкрепа на искането му за възобновяване на устната фаза на производството, не представляват доводи, които не са разисквани пред Съда и въз основа на които настоящите дела трябва да се решат. По-специално в общото за тези дела съдебно заседание, в което JG участва, заинтересованите страни са имали възможност да изложат обстоятелствата от правна страна, които считат от значение, за да се даде възможност на Съда да отговори на поставените от запитващата юрисдикция въпроси, включително на въпроса, свързан с тълкуването на член 8, параграф 6, второ изречение от Директива 2014/42. По-конкретно тази разпоредба е предмет на въпрос, поставен от Съда, на който заинтересованите страни са поканени да отговорят в съдебното заседание. От друга страна, що се отнася до довода на JG, свързан с Директива 2024/1260, следва най-напред да се отбележи, че тази директива изобщо не е посочена в преюдициалните запитвания. Освен това съгласно член 33 срокът за транспониране на тази директива е определен на 23 ноември 2026 г., поради което запитващата юрисдикция следва при необходимост да отправи до Съда преюдициално запитване конкретно относно същата директива и евентуалната релевантност на нейните разпоредби.

66 Що се отнася до изтъкнатите от VL обстоятелства, следва да се отбележи, както е направила запитващата юрисдикция, че още при отправянето на преюдициалното запитване по дело C-161/23 предоставената от посочената юрисдикция информация включва обстоятелството, че наказателното производство, образувано срещу предполагаемите извършители на престъпление, може да продължи в хода на производството относно незаконно придобитото имущество и в крайна сметка да приключи без осъдителна присъда за предполагаемия извършител, въпреки че междувременно производството относно това имущество може да доведе до конфискация. От това следва, че заинтересованите страни са имали възможността да изложат гледната си точка в това отношение.

67 Накрая, Съдът счита, че разполага с цялата необходима информация, за да се произнесе.

68 Предвид гореизложените съображения след изслушване на генералния адвокат Съдът счита, че не следва да се разпорежда възобновяване на устната фаза на производството.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос по дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23

69 В самото начало следва да се припомни, че съгласно постоянната съдебна практика в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС производство за сътрудничество между националните юрисдикции и Съда правомощието на последния е да даде на националния съд полезен отговор, който да му позволи да реши спора, с който е сезиран. С оглед на това при необходимост Съдът трябва да преформулира въпросите, които са му зададени, като извлече от всички предоставени от националната юрисдикция данни, и по-конкретно от мотивите на акта за преюдициално запитване, тези разпоредби от правото на Съюза, които е необходимо да бъдат тълкувани предвид предмета на спора (решение от 29 юли 2024 г., CU и ND (Социално подпомагане — Непряка дискриминация), C-112/22 и C-223/22, EU:C:2024:636, т. 30 и цитираната съдебна практика).

70 В това отношение от актовете за преюдициални запитвания е видно, че разглежданата по главното производство национална правна уредба попада в приложното поле на националните наказателнопроцесуални норми и предвижда — когато срещу дадено лице е образувано наказателно производство за престъпление, но по обективни причини внасянето на наказателното дело в съда е невъзможно в обозримо бъдеще или може да доведе до големи и необосновани разходи — възможността да бъде образувано наказателно производство за незаконно придобиване на имущество, което може да доведе до конфискация на имущество. Съгласно същата тази правна уредба компетентният съд може да разпореди конфискация на имуществото, когато е видно, че съответното имущество е незаконно придобито или е свързано с престъпление. Това производство обаче няма за цел да се установи дали е извършено престъплението, за което е образувано наказателното производство, и е напълно независимо от установяването на това престъпление от съда, разглеждащ наказателното производство.

71 С оглед на гореизложеното следва да се приеме, че с първия си въпрос по дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23, които следва да се разгледат заедно, запитващата юрисдикция иска по същество да се установи дали Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42 трябва да се тълкуват в смисъл, че в приложното поле на тези актове попада национална правна уредба,

която предвижда възможността в хода на наказателно производство, чиято цел е да се провери дали дадено лице е извършило престъпление, да бъде образувано производство по конфискация на незаконно придобито имущество въз основа на материали, съдържащи се в преписката по наказателното производство, в случая, когато това производство по конфискация не се отнася до установяването на такова престъпление, и макар да няма причини, свързани със болест или бягство на това лице, които да възпрепятстват явяването му пред съда.

72 В това отношение следва да се припомни, че Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42, която съгласно член 14, параграф 1 заменя някои разпоредби от това рамково решение, са актове, приети в областта на съдебното сътрудничество по наказателноправни въпроси (вж. в този смисъл решения от 19 март 2020 г., „Агро Ин 2001“, C-234/18, EU:C:2020:221, т. 52 и 53, и от 28 октомври 2021 г., Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, C-319/19, EU:C:2021:883, т. 32 и 33).

73 Тези актове задължават държавите членки да въведат общи минимални правила за конфискация на средства и облаги, свързани с престъпления, с оглед по-конкретно да се улесни взаимното признаване на съдебни решения за конфискация по наказателни дела (вж. в този смисъл решения от 19 март 2020 г., „Агро Ин 2001“, C-234/18, EU:C:2020:221, т. 56, и от 28 октомври 2021 г., Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, C-319/19, EU:C:2021:883, т. 36).

74 За тази цел член 2, параграф 1 от Рамково решение 2005/212 и членове 4—6 от Директива 2014/42 изискват от държавите членки да предвидят извършването на такава конфискация в някои хипотези (вж. по аналогия решение от 21 октомври 2021 г., Окръжна прокуратура — Варна, C-845/19 и C-863/19, EU:C:2021:864, т. 48).

75 Важно е да се отбележи, че както е видно ясно от текста на разпоредбите, посочени в предходната точка от настоящото решение, тези хипотези предполагат наличието на връзка между конфискацията и престъпление. В това отношение понятието „конфискация“ е дефинирано в член 2, точка 4 от тази директива като „окончателно отнемане на имущество, постановено от съд във връзка с престъпление“.

76 В този смисъл Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42 се прилагат само в посочените хипотези. Впрочем такова определяне на обхвата на тази директива се потвърждава от съображение 13 от Регламент 2018/1805, от което следва, че за разлика от този регламент, решенията, които попадат в приложното поле на Директива 2014/42, не целят да обхванат всички решения за конфискация, издадени след производство, което е свързано с престъпление.

77 В този контекст следва да се припомни, първо, че съгласно член 1, параграф 1 във връзка със съображения 5 и 22 от Директива 2014/42 тя установява минимални правила относно по-специално конфискацията на имущество при наказателни дела.

78 Второ, Съдът е приел, че национална правна уредба относно конфискация на средства и облаги от незаконни дейности, постановена от юрисдикция на държава членка в хода на или след производство, което не се отнася до установяване на едно или няколко престъпления, не попада в обхвата на минималните правила, предвидени в Рамково решение 2005/212 и в Директива 2014/42 (вж. в този смисъл решения от 19 март 2020 г., „

Агро Ин 2001“, C-234/18, EU:C:2020:221, т. 57 и 62, от 28 октомври 2021 г., Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, C-319/19, EU:C:2021:883, т. 37, 39 и 41, и от 9 март 2023 г., Отдел „Митническо разследване и разузнаване“, C-752/21, EU:C:2023:179, т. 40).

79 По-специално не попада в обхвата на тези актове национално производство, което, макар и образувано въз основа на информацията, че съответното лице е привлечено като обвиняем за определени престъпления, цели само да установи дали имущество е придобито незаконно и се провежда независимо от евентуално наказателно производство срещу предполагаемия извършител на престъпленията, както и от изхода на такова производство, и по-специално от евентуална присъда за извършителя (вж. в този смисъл решения от 19 март 2020 г., „Агро Ин 2001“, C-234/18, EU:C:2020:221, т. 60, и от 28 октомври 2021 г., Комисия за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество, C-319/19, EU:C:2021:883, т. 38).

80 В съответствие с изложените съображения не може да се приеме, че Рамково решение 2005/212 или от Директива 2014/42 уреждат производство, което, макар и предвидено от националните наказателнопроцесуални норми, има за цел единствено да се установи дали дадено имущество е придобито незаконно въз основа на материалите от преписката по производството за установяване на едно или няколко престъпления, посочени в тези актове, без сезираният с производството за конфискация съд да има право в рамките на това производство да установява дали е извършено такова престъпление и без това установяване да е извършено в хода на производството за установяване на едно или няколко престъпления.

81 Всъщност, от една страна, макар да е възможно обстоятелството, че производството по конфискация се урежда от националните наказателнопроцесуални норми да представлява указание за наличието на необходима връзка между производството по конфискация и установяването на престъпление, само по себе си това обстоятелство не е решаващо, за да се приеме, че такова производство по конфискация попада в обхвата на Рамково решение 2005/212 или на Директива 2014/42.

82 От друга страна, член 4, параграф 2 от тази директива не поставя под въпрос изключването от приложното поле на Рамково решение 2005/212 и на Директива 2014/42 на производство по конфискация, чиято единствена цел е да се установи дали дадено имущество е придобито незаконно, без сезираният съд да има право да установява дали е извършено престъпление и без предварително да е установено такова престъпление.

83 В това отношение тази разпоредба предвижда, че когато не е възможна конфискация въз основа на член 4, параграф 1 от Директива 2014/42, най-малкото в случаите, когато тази невъзможност се дължи на заболяване или бягство на заподозряно лице или обвиняем, държавите членки вземат необходимите мерки, за да може да се извърши конфискация на облаги и на средства на престъпление в случаите, когато наказателното производство е образувано за престъпление, което води пряко или косвено до икономически ползи, и производството би могло да приключи с осъдителна присъда, ако заподозряното лице или обвиняемият бяха присъствали на производството.

84 Както отбелязва генералният адвокат в точка 27 от заключението си, хипотезите, при които член 4, параграф 2 от Директива 2014/42 задължава държавите членки да приемат мерки, даващи възможност за конфискация, се определят чрез разграничение от предвидените в член 4, параграф 1 от тази директива.

85 Всъщност последната разпоредба се отнася до конфискацията на средства и облаги, принадлежащи на заподозряното лице или обвиняемия, или на имущество, чиято стойност съответства на стойността на тези средства или облаги, използвани за или произтичащи от престъплението, за което заподозряното лице или обвиняемият е осъден с влязла в сила присъда (вж. в този смисъл решения от 21 октомври 2021 г., Окръжна прокуратура — Варна, C-845/19 и C-863/19, EU:C:2021:864, т. 55, и от 12 май 2022 г., RR и JG (Обезпечаване на имущество на трети лица), C-505/20, EU:C:2022:376, т. 50).

86 За сметка на това член 4, параграф 2 от Директива 2014/42, видно от съображение 15 от нея, се отнася до случая, когато не е възможно такова осъждане поради неявяване на заподозряното лице или обвиняемия при определени обстоятелства, най-малкото в случаи на заболяване или бягство на заподозряното лице или обвиняемия, но когато наказателното производство е образувано за престъпление, което води пряко или косвено до икономически ползи, и производството би могло да приключи с осъдителна присъда, ако заподозряното лице или обвиняемият бяха присъствали на производството.

87 От това следва, че макар да се отнася до „средства“ и „облаги“ по смисъла на член 2, точки 1 и 3 от тази директива, конфискацията по член 4, параграф 2 от Директива 2014/42, изисква — независимо дори дали извършителят на престъплението е осъден — съдът, който постановява конфискацията, да може да прецени дали е налице това престъпление.

88 Следователно член 4, параграф 2 от Директива 2014/42 не се отнася до производства като главните такива, които позволяват бързо да се стигне до конфискация, но нямат за предмет да се установи наличието на престъпление.

89 С оглед на изложените съображения на първия въпрос по дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23 следва да се отговори, че Рамково решение 2005/212 и Директива 2014/42 трябва да се тълкуват в смисъл, че в приложното поле на тези актове не попада национална правна уредба, която предвижда възможността в хода на наказателно производство, чиято цел е да се провери дали дадено лице е извършило престъпление, да бъде образувано производство по конфискация на незаконно придобито имущество въз основа на материали, съдържащи се в преписката по наказателното производство, в случая, когато това производство по конфискация не се отнася до установяването на такова престъпление, и макар да няма причини, свързани със заболяване или бягство на това лице, които да възпрепятстват явяването му пред съда.

По втория и третия въпрос по дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23, както и по четвъртия въпрос по дело C-49/23

90 Предвид отговора на първия въпрос по дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23, на другите въпроси по тези дела не следва да се отговаря, тъй като са отправени до Съда, в случай че бъде даден утвърдителен отговор на първия въпрос, без да се засяга направеният от запитващата юрисдикция извод за евентуалната приложимост към главните производства на Директива 2012/13/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 22 май 2012 година относно правото на информация в наказателното производство (ОВ L 142, 2012 г., стр. 1)

или на Директива (ЕС) 2016/343 на Европейския парламент и на Съвета от 9 март 2016 година относно укрепването на някои аспекти на презумпцията за невиновност и на правото на лицата да присъстват на съдебния процес в наказателното производство (ОВ L 65, 2016 г., стр. 1).

По съдебните разноски

91 С оглед на обстоятелството, че за страните в главното производство настоящите дела представляват отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

1) **Съединява дела C-767/22, C-49/23 и C-161/23 за целите на съдебното решение.**

2) **Рамково решение 2005/212/ПВР на Съвета от 24 февруари 2005 година относно конфискация на облаги, средства и имущество от престъпления и Директива 2014/42/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за обезпечаване и конфискация на средства и облаги от престъпна дейност в Европейския съюз**

трябва да се тълкуват в смисъл, че

в приложното поле на тези актове не попада национална правна уредба, която предвижда възможността в хода на провеждано наказателно производство, чиято цел е да се провери дали дадено лице е извършило престъпление, да бъде образувано производство по конфискация на незаконно придобито имущество въз основа на материали, съдържащи се в преписката по наказателното производство, в случая, когато това производство по конфискация не се отнася до установяването на такова престъпление, и макар да няма причини, свързани със заболяване или бягство на това лице, които да възпрепятстват явяването му пред съда.

Подписи